

Konference

Josef Dürich, zapomenutý vítěz

Konferenci organizují: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.,
Muzeum Mladoboleslava, p. o.

Termín konání: 17. září 2020

Místo konání: Letecké muzeum Metoděje Vlacha

Regnerova 114, 293 01 Mladá Boleslav

Call for papers:

Jubilejní roky upomínající na události první světové války a vznik samostatného Československa přivedly v nedávné době širokou i odbornou diskusi k zhodnocení řady bezprostředně souvisejících témat. Někdejší překotný vývoj událostí nicméně nadále skýtá mnoho otázek, které si zaslouží pozornost badatelů. Masarykův ústav a Archiv AV ČR by ve spolupráci s Muzeem Mladoboleslava rád připomněl osobnost politika Josefa Düricha, muže, který je svojí širokou aktivitou a dlouhodobou veřejnou činností nepřehlédnutelnou postavou tří epoch rakouského, válečného a poválečného dění, přesto zůstává poněkud ve stínu hlavních aktérů a také mimo výraznou pozornost odborného výzkumu.

Dramatický a pestrý životní příběh J. Düricha umožňuje otevřít jak řadu otázek ve vztahu k personální i širší kontextuální historii, tak také hledat a nalézat odpovědi cestou různých oborových a mezioborových bádání.

Politická rovina

Josef Dürich se do širšího povědomí společnosti zapsal zejména jako politik a odbojový činitel za první světové války. Tento zobecněný obraz nicméně pomíjí dlouhodobé politické působení Düricha jak na stranické, tak parlamentní úrovni.

Josef Dürich vstoupil do stranické politiky jako stoupenec a reprezentant Národní strany, staročeské. V době krystalizace stranického spektra ovšem našel své místo v řadách později nejsilnějšího českého (a československého) stranického subjektu, ve straně agrární. Nabízí se proto otázky spojené jak s jeho vlastním stranickým působením, tak věnované širšímu kontextu proměn českého stranického spektra, vývoje stylu stranické práce atd.

Svébytnou politickou rovinu představuje parlamentní působení J. Düricha, dlouholetého poslance Říšské rady (1884–91 za staročechy, 1907–17 za agrární stranu). Jeho mandáty se vázaly ke dvěma odlišným etapám rakouského parlamentarismu, pro nějž velký zlom představovalo zavedení všeobecného volebního práva v roce 1907. Předmětem zájmu účastníků zamýšlené konference by tak mohlo být nejen zhodnocení parlamentní působnosti J. Düricha, ale právě také srovnání strukturální či institucionální proměny rakouského parlamentarismu z pohledu českých poslanců.

Regionální rovina

Josef Dürich pocházel z Mladoboleslava (narodil se v obci Borovice, dnes správní součástí Mukařova). K velké politice se propracoval přes post okresního starosty. Dürichovské téma nám tak otevírá možnosti studia a interpretace komunální správy, specifické role okresních starostů. S tím dále souvisí nejen obecnější kontext místních politik, ale možnosti zhodnocení interpretace vztahu výrazné politické osobnosti a její návaznosti na domovský region, konkrétně pak regionální působnosti samotného Düricha, či jeho pozdějšího vztahu k rodišti a domovskému regionu.

Rovina odbojová

Nejdramatičtější životní etapu prožil v té době již téměř sedmdesátiletý politik za první světové války ať v rámci organizovaného zahraničního odboje jako člen Československé národní rady, ať v intencích jeho snah po prosazení vlastních odbojových aktivit za působení ve Švýcarsku a zejména v Rusku. Byl to rovněž Dürich, který spolu s M. R. Štefánikem výrazně vstoupil do dění kolem formování legionářských jednotek v Rusku. Organizační a osobní rozpory nicméně vedly k jeho vyloučení z vedení Československé národní rady, přesto však byly jeho odbojové zásluhy po válce uznány, a to jak ve formě udělení státního vyznamenání, tak státního pohřbu po Dürichově smrti. Bylo by proto namístě zhodnotit roli, již Josef Dürich sehrál v době válečného exilu ve vztahu k organizačním složkám čs. odboje, k představitelům spojeneckých vlád (zejména pak Ruska) či v procesu formování legionářských jednotek. Zhodnocení těchto aktivit se nemůže vyhnout ani otázkám osobních vztahů k aktérům odbojových struktur (zejména střety s E. Benešem a M. R. Štefánikem) a pozdějšího vnímání odbojové role Düricha ze strany československého státu a společnosti.

Kulturovědná rovina

Při komplexním zhodnocení Dürichovy osobnosti by neměly být opomenuty ani jeho literární pokusy. Josef Dürich nebyl zdaleka jediným politikem, který se na počátku či v průběhu své kariéry veřejného činitele pokoušel o tvůrčí literární práci. Navíc se vedle básnických a dramatických pokusů podíjal na tomto poli rovněž práce organizační, když v 70. letech 19. století spolupůsobil při vydávání almanachu Ruch. Později se ostatně jeho zetěm stal novinář a spisovatel Karel Horák. Zhodnocení přesahů mezi literárním a politickým světem by jistě představovalo metodologicky náročný úkol, který by ale rovněž mohl přinést zajímavé podněty k poznání široké osobnosti Josefa Düricha a přesahů jeho aktivit.

Zajímavý příspěvek by z pohledu dějin paměti mohlo do studia tématu vnést také zhodnocení Dürichovy pozdější memoárové činnosti, jeho podílu na vytváření obecnějšího obrazu vzpomínek na první světovou válku a československý odboj.

Naznačené záměry jsou formulovány jen jako obecné vodítko konferenční výzvy, organizátoři v nich navrhují některé možné směry výzkumu, aniž by se pochopitelně bránili příspěvkům zaměřeným k dalším relevantním otázkám v souvislosti se zhodnocením osobnosti a působnosti Josefa Düricha.

Organizátoři konference si vyhrazují právo rozhodnout o zařazení příspěvků, jejichž délka je stanovena na max. 20 minut. Návrhy příspěvků s krátkou anotací je možno zasílat do 15. 4. 2020 na e-mailovou adresu kvetova@mua.cas.cz.